

Forni arvurinn skal gera lívið gott

Kvittið við risarnar og tænið drotti ríka

Röda hildin á fólkafundi á Vestanstevnu í Sandavági 19. júlí

Gott fundarfólk!

Nú eru fólkafundir sum hesin vorðin fastur táttur á einhvorji summarstevnu — og stevurnar eru nógvær kring landið, so hesi høvini til at koma saman til fólkafundar eru mong — og um verðrið er til vildar, t.v.s. turt og ikki ov kalt, so plagar nógv fólk at koma saman.

Hví hava fólkafundir? Ja, man tað ikki vera tí, at hesar summarstevnur eru sprotnar av fólkafundinum, sum hildnir vórðu um aldarskiptið og fyrst í hesi óldini. Og frá at vera fólkafundir seinnapart sunnudag — oftani úti í haganum — eru tað nú vorðnar summarstevnur í tveir—hálvtriðja dag við einum litlum fólkafundi seinnapartin sunnudag uppi.

Men her er so nakað av fólkum samankomið, so eg má nokk royna at halda eina fólkafundarøðu, tí tit eru helst komin at lurta, ella hvussu er tað við tí?

Eg skal í hvussu er takka fyrri at vera boðin higar sum fundarøðari. — Men eitt er at jatta so glaðbeintur, tá ið umboð fyrri stevnufyrirleikarar allar ringir og spyr, um tú vilt halda fólkafundarøðuna — og annað er so at gera eina øðu. Tí aftaná kemur so ivin — og spurningarnir, tú setur sær sjálvum: Hevur tú nakað upp á hjartað? ella jattaði tú bara, tí at tað kitlar tina sjálgleði og tina trongd til at gera teg upp? Aftan á langa og djúpa umhugsan og tingingar við teg sjálvan, fært tú so endiliga sannført teg sjálvan um, at tú hevur nakað upp á hjartað — og at tað sjálvandi var tí, tú segði ja. At tú enná hevur so nógv upp á hjartað, at tú ikki veitst, hvat tú skalt velja at føra fram!

Hyggasiggi! Tú errar teg upp og gripur kladdubók og blýant — og fert at gera vestanstevnurøðu!!! Men so kemur ivin aftur. — Hví heldur tú, fólk koma á fólkafund? Hvat heldur tú, tey koma at lurta eftir? Ella munnu tey yvirhøvur koma at lurta? Man tað ikki bara vera tað góða veðrið — ella um veðrið ikki er gott — so vara til at skottast hvør annar nú er har — og til at vita hvussu hann ella hon sær út klokkan 4 sunnudagin, tí klokkan 4 í morgun var standurin syndarligur. Ella hvat? Kanska koma tey bara tí, at tað hoyrir seg til, og stevnuhýrurin krevur tað — so mikið veiggj er enn eftir frá gjárdegnum og -kvöldinum.

Kann tað so ikki gera tað sama, hvat tú sigur? Kann tað so ikki gera tað sama, hvat tú sigur ella tosar um? Sig bara okkurt um sól og summar og fuglameingi og landsvirði og okkurt tilíkt. — Og hin søgan um politikkararnar, ið hittust á veginum dagin eftir ein álvarsaman og týðningarmiklan tingfund, rennur fram fyrri teg. Annar av tingmonnunum hevði ikki verið á fundi, men spyr hin: »Tú, hvat segði tú undir orðaskiftinum á tingi í gjár?« Hin svarar: »Einki!« og fær aftursvarið: »Já, tað veit eg, men hvussu orðaði tú tað?«

Men handan søgan kann kanska ugga onkran politikara miðskeiðis millum valini, tá ið honum

ikki nýtist at siga nakað, sum skal ljóða klókt og týðningarmikið, tí øll hava longu gloymt tað aftur, áðrenn krossurin skal setast — hatta kann ein háskulamaður, ið boðin er at tala á vestanstevnu, ikki sláa seg til tols við. — Tú mást aftur gripa pennin og krutla nakað niður og kanska strika onkustaðni við. —

— Og minst so til, Thorben, tú skal standa undir minnisvarðanum yvir V. U. Hammershaimb í Sandavági, tú mást taka teg um reiggj og gera eina góða øðu. Hon skal vera álvarslig og hábærslig sum sømir seg staðnum, men kortini — fólk eru jú í stevnuhýri, so hon má ikki vera ov álvarslig.

Nei, sig okkurt um mentan og tjóðskap, sum tú plagar, ella um umhvørvisvernd og dálking. Har eru so mong álvarsmál — og so nógv uppskot um skilagóðar loysnir at føra fram — til umhugsanar hjá fólkum, um ikki annað.

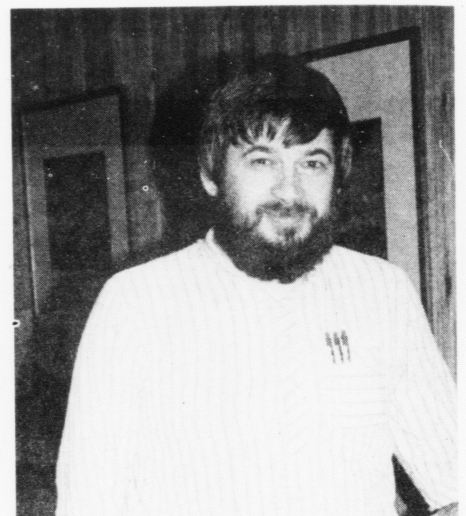
Nú ein dagin vart tú við til at taka ímóti einum herskipi í Havnini — tað hevði eisini nakað við allar hesar spurningarnar at gera, bæði mentan og tjóðskap og umhvørvi og dálking. Ja, ja, taka ímóti og taka ímóti, tað ljóðar nú so vinaligt, móttøkan var jú mest eitt mótmæli móti hesi vitjan.

Burturi í heimi eru stórveldi vestanfyrri og eystanfyrri, ið hvør í sínum lagi vilja hava vald og ávirkan um allan heim. Eystanfyrri siga teir seg ræðast ta amerikonsku imperialismuna, sum vil læra øll at liva sum amerikanarar og vil økja ríkið hjá sumnum og gera øll fólk til stórbrúkarar og mammons trælir, ið hugsa sum minst.

Og vestanfyrri siga teir seg ræðast ta russisku kommunismuna, sum vil gera øll til ateistar og kommunistar, sum ikki tora at hugsa og meina annað, enn Kreml vil góttaka. Og henda ræðsla fyrri hvørjum øðrum — ella rættari: ræðslan fyrri, at hin parturin skal verða sterkari, hevur fingið hesi stórveldi at gjørt sær vápn so sterk og ræðulig og nógv, at allar heimurin og eisini Føroyar — tú og eg — eru nú í vanda av hesum vápnnum, sum teir siga skulu verja okkum.

So steðgar tú aftur á og heldur fyrri við teg sjálvan: Nei, vælsignaður Thorben, far ikki og sig nakað um hatta, tí so fara tey bara at halda teg vera kommunist — og so venda deyva oyra til! So tað er nokk best einki at siga um McCloy. —

Men hvat so um tað, tú ert jú longu hongdur út í onkrum blaði sum ófriðarkroppur og kommunistur. Men tú veitst, at tú ert ikki kommunistur — og at flest av teimum, sum mótmæltu, heldur ikki vóru tað, men bara smá menniskju í Føroyum, sum eru glað um tey mannaættindi, vit hava her, og sum vilja stríðast fyrri at verja tey — men vit vilja ikki verjast við kjarnorkuvápnnum! Tí tey mannaættindi og mannavirði, sum eru mest umráðandi og dýrabar, kunna ikki verjast við slikum devulskapi — tí tá ið kjarnorkuvápn einaferð hava vart, so er einki aftaná, sum vert er at verja! — So

einfalt er tað!

Nei, best er einki at siga um alt hatta — tí tú veitst, so verður tú bara kallaður friðardýr (við ó) og ósari og provokatør, sum slær strúthúgvurnar av friðarligum hermonnum! Sjálvt um ein og hvør veit, at ein kasjett í leysari luft er ein elalítil provokasjón í mun til eitt stórt herskip við ræðuligum vápnafarmi. — Og tað loysir seg nokk heldur ikki at siga nakað um, at kjarnorkuvápn eru ræðuligari enn bæði russisk kommunisma og amerikonsk imperialisma tilsamans — so tí fari eg eisini at tuga við.

Men hvat er so til ráða at taka? — tí ein fólkafundarøða skal haldast, tað havi eg lovað vága-fólki.

Ja, tú kanst altíð siga nøkur orð um ungdómin, — at hann er raskur og famfúsar og djárvur — okkara framtíðarvón. At tú fyrri eini góðari viku síðani upplivdi ein flokk av ungfólki (50 í tali — 8 úr Føroyum) sum sjálv skipaðu sær eitt skeið fyrri ungdómsleiðarar í ítróttinum. Alt var væl fyriskipað og skilagott — øll høli, har tey savnaðust til fundar ella til dans og spæl, vóru so framúr væl frágingin og hampulig, at tað var ein frøi at uppliva. Nú er tað kanska einki at tala um — uttan tí at tað altíð verður sagt um ungfólk, at einki fær frið, og at tey altíð smíðra alt sundur — so lat tað heldur fara. — Men vikuna eftir, at hesi ítróttar-fólk vóru farin, skuldu hesir sokallaðu visu-vinir gista hjá okkum — tey vóru flest nokk so ung — men tá fór nokk at verða óðrvisi, tí tú hevði lisið í blóðinum, at tey vóru grums og bumsar og flipparar, so tá fór skúlin nokk at líkjast einum Sodoma, tá ið teir vinirnir komu framat. Men gakk — eisini tey skikkaðu sær fyrirmyndarlaga — alt var væl frágingið og væl fyriskipað og hugnaligt — og bert eini 5–10 av teimum tímdu at fara oman á molan at »heilsa« McCloy. Jú, jú, ungdómur er nokk ikki so galin kortini! Men hvat, hatta er heldur ikki nakað at siga vága-fólki á vestanstevnu. — Tú kundi kanska nevnt, at tú eisini hevði upplivað óhugnalig fyrirbrigdi millum ungfólk — so hárinu vildu reisa seg á høvðinum, nú ið sendingarnar Shoah verða vistar í sjónvarpinum. At tú fyrri fáum árum síðani upplivdi nakrar fittar ungar menn, ið gingu við armbindi og hakakrossi og SS-merki og býttu út flögdeðlar, ið skirdu palestinarar og nekarar sum undirmenniskju — og at ein av hesum nazi-forlibtu unglingunum nú er oddamaður í eini sokallaðari »frælsisfylking« á høgraveinginum — og at hakakrossarnir, sum telgdir vóru í veggir og durastavir tá, hómast enn. Men alt hetta mást tú nokk eisini lata fara — tað hóskar seg ikki til fólkafund.

Kanska skuldi tú sagt okkurt um Margretu drotning, nú hon var og helt øðu í EF-tinginum — har hon vrakaði ta røðuna, sum Poul Schlüter og Uffe Ellemann høvdu skrivað til hennara — og